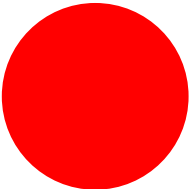

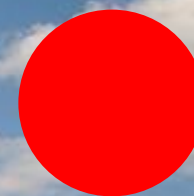

RACIONÁLNÍ PŘÍSTUP K HEMOKULTURÁM

MUDr. Miroslava Htoutou Sedláková, Ph.D.
Ústav mikrobiologie FNOL a LF UP Olomouc
miroslava.htoutousedlakova@fnol.cz

CO OČEKÁVAT OD TÉTO PŘEDNÁŠKY?

- Zásady odběru hemokultur aneb: kdy, jak a kolik?
- Cesta hemokultury od odběru k výsledku
- Výsledky hemokultivací ve Fakultní nemocnici Olomouc (FNOL)

DEFINICE POJMŮ

- Infekce
- Bakteriemie
- Infekce krevního řečiště (BSI)
- Sepse
- Hemokultura

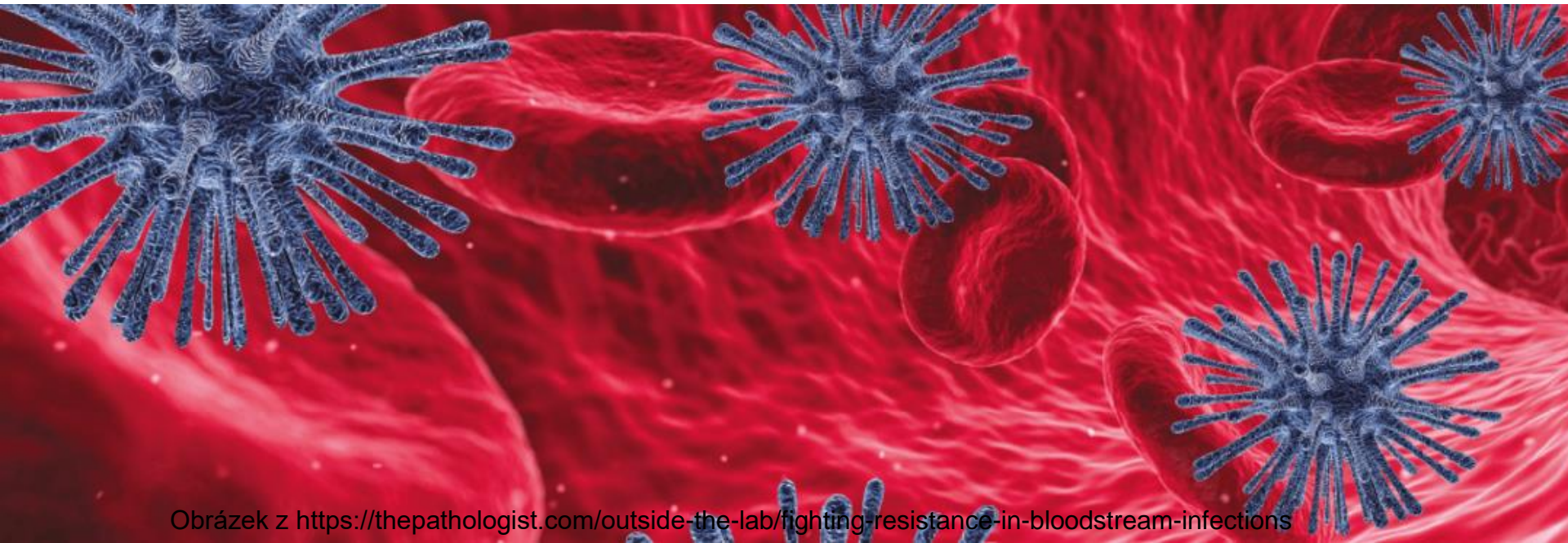
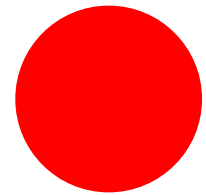

Obrázek z
<https://www.sciencephoto.com/media/816115/view/escherichia-coli-bacteria-in-blood-illustration>

INFEKCE

- Nefyziologická interakce mezi bakterií a makroorganismem, která způsobuje patofyziologické děje na buněčné úrovni a vede (nebo také ne) k laboratorním a klinickým známkám onemocnění

BAKTERIEMIE

- Přítomnost životaschopných bakterií v krvi (může být tranzientní, intermitentní, kontinuální)

INFEKCE KREVNÍHO ŘEČIŠTĚ (IKR, BSI)

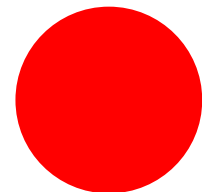
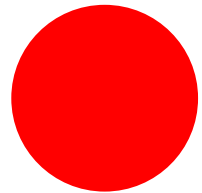
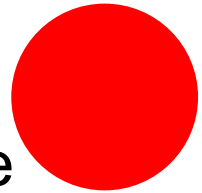

- Klinický syndrom, při kterém je průnik bakterií do krevního řečiště provázen celkovými známkami infekčního procesu (horečkou, třesavkou, nevolností, tachykardií atd.)

SEPSE

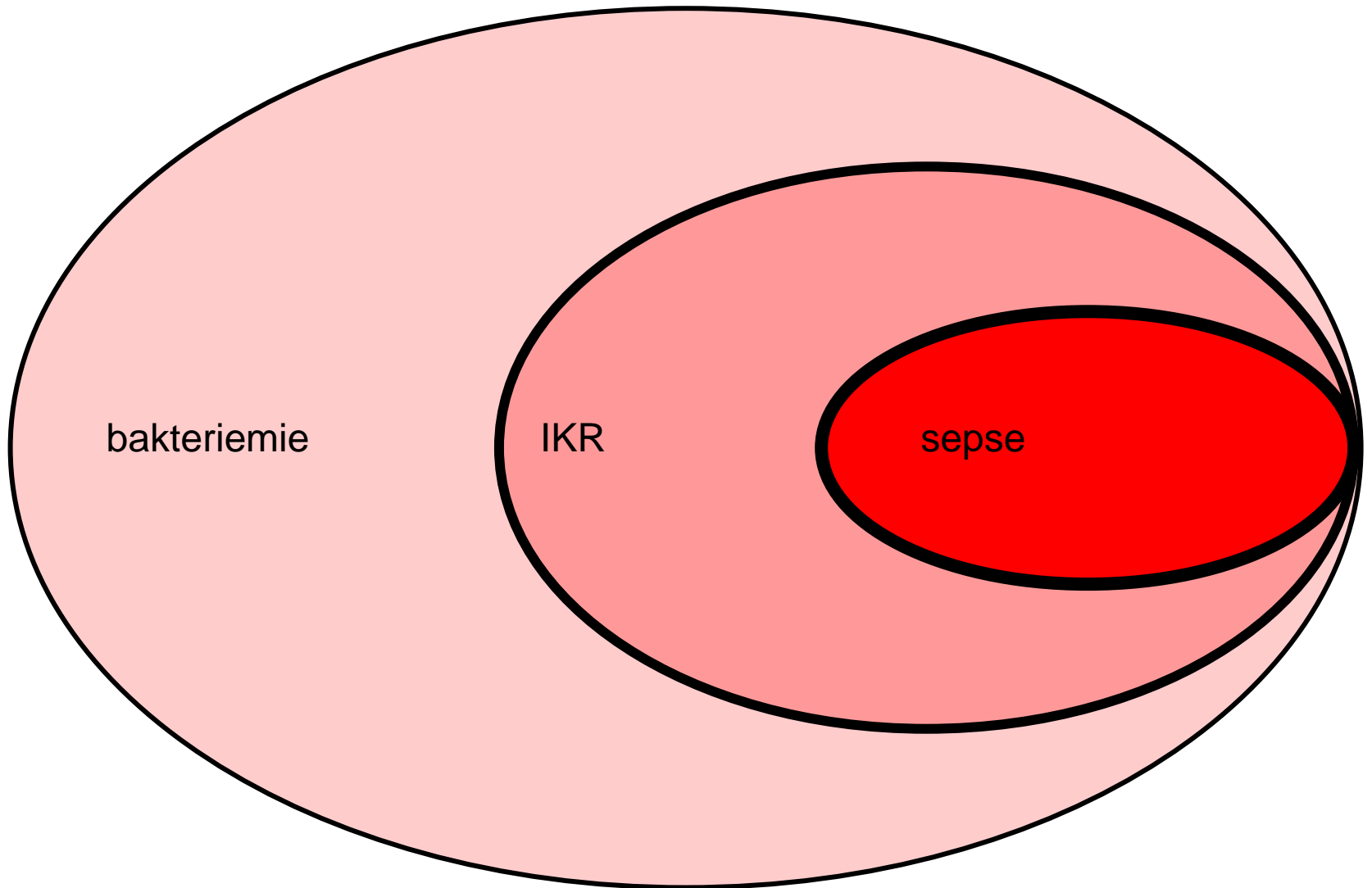
- Život ohrožující orgánová dysfunkce způsobená aberantní odpovědí na infekci

zdraví

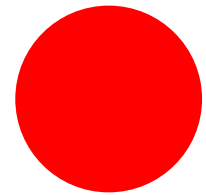
patologický stav

HEMOKULTURA

- Všechny hemokultivační lahvičky inokulované krví z jednoho odběru.
- Minimální počet inokulovaných lahviček jsou **dvě**: aerobní a anaerobní
- Optimální jsou 3 inokulované lahvičky:
  - aerobní, anaerobní, mykotická
  - 2x aerobní, 1x anaerobní

Obrázek stáhnut z <https://microbeonline.com/blood-culture-test-information-patient/>

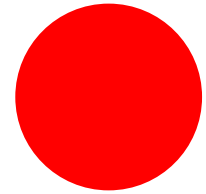
INDIKACE K ODBĚRU HEMOKULTUR

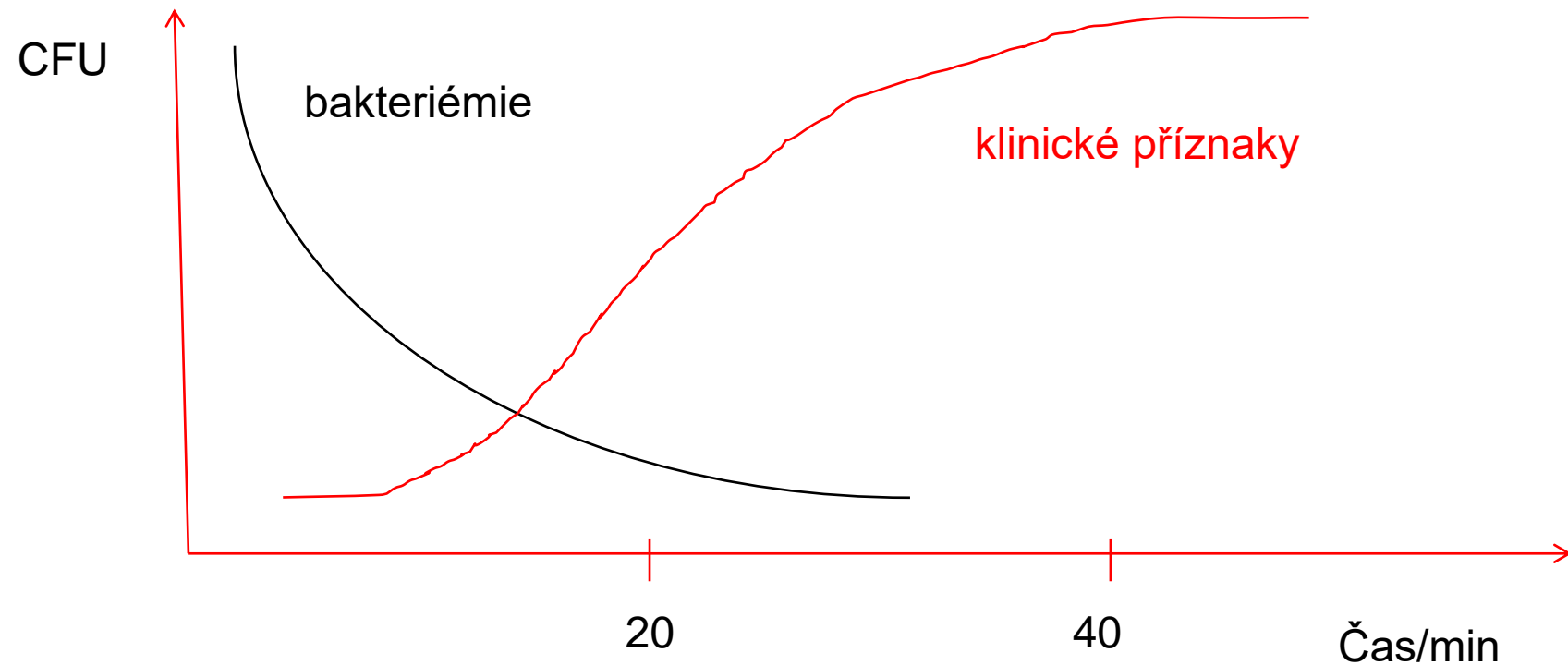
- Přítomnost klinických kritérií **sepsy** nebo septického šoku (horečka ($\geq 38^{\circ}\text{C}$) nebo hypotermie ($\leq 36^{\circ}\text{C}$), třesavka, zimnice, tachykardie, tachypnoe, hypo- nebo hypertenze, nevolnost, somnolence, zmatenost...)
- Podezření na **systemové rozšíření orgánové infekce** (meningitida, pneumonie, pyelonefritida, pankreatitida, osteomyelitida, hnisavá artritida, absces, flegmóna...)
- Endokarditis
- FUO (především u neutropenických pacientů)

KDY ODEBÍRAT

- Ihned po prvních příznacích sepsy
- Nezávisle na vzestupu teploty
- Před podáním ATB

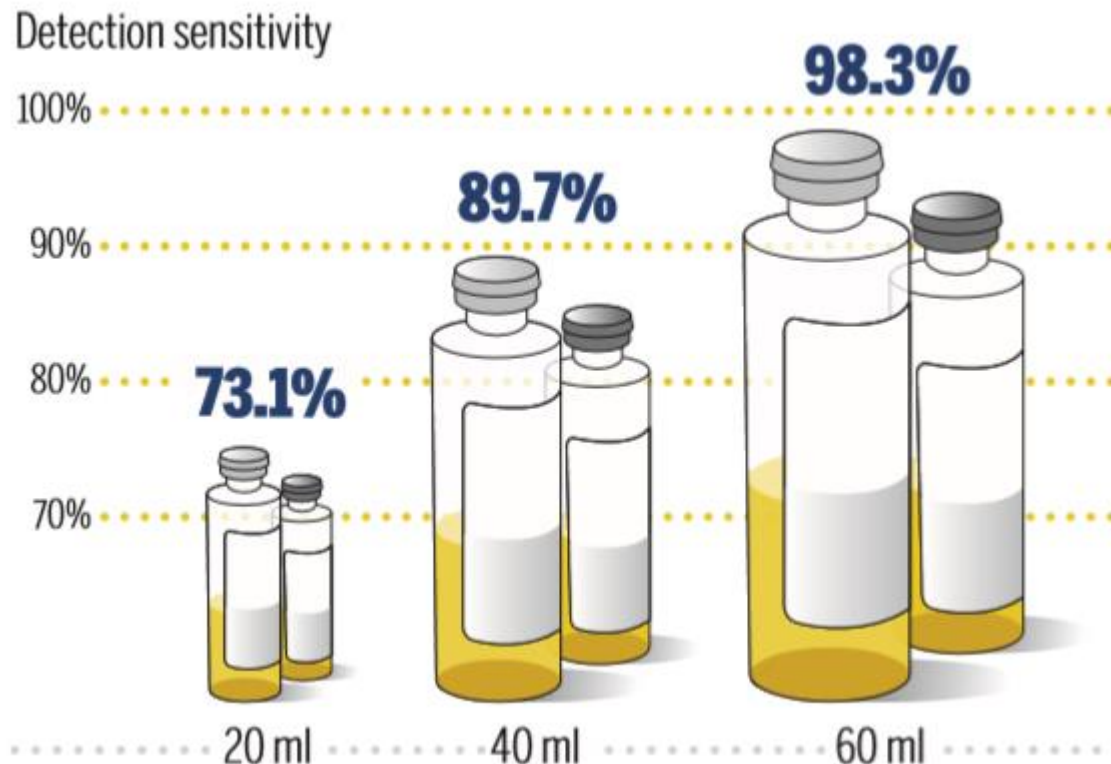

KOLIK ODEBÍRAT

- U dospělých **20 ml** krve:
  - 10 ml aerobní lahvička
  - 10 ml anaerobní lahvička
- U dětí nad 20 kg 10 ml krve
- U dětí pod 20 kg 2 – 10 ml krve
- U novorozenců min. 0,5 ml krve

KUMULATIVNÍ SENZITIVITA HEMOKULTUR ZA 24 HOD

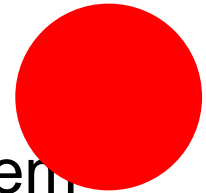

Adapted from Lee A, Mirrett S, Reller LB, Weinstein MP. Detection of Bloodstream Infections in Adults: How Many Blood Cultures Are Needed? *J Clin Microbiol* 2007;45:3546-3548.

KOLIK ODEBÍRAT

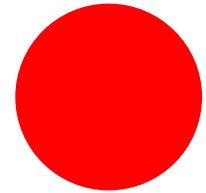
- U dospělých a náctiletých 2 - 4 hemokultury během **první hodiny** (u subakutní endokarditidy nebo FUO může být delší interval)
- Další 2 – 4 hemokultury po 24-48 hodinách, pokud je kultivace předešlých hemokultur negativní
- U katetrové infekce odebrat párovou hemokulturu, tj. paralelní odběr z periferní vény a z centrálního katetru
- U novorozenců jen aerobní
- U malých dětí s komunitní infekcí stačí jen jedna hemokultura

JAK ODEBÍRAT

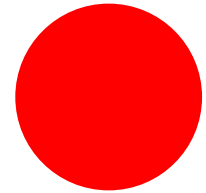

- Z periferní vény v kubitální jamce
- Po dezinfekci místa odběru znovu nepalpovat
- Arteriální punkce nepřináší žádné výhody
- Intravaskulární katétr či port připadá v úvahu jen ve výjimečných případech
- Zásady asepse:
  - Hygienická dezinfekce rukou
  - Jednorázové rukavice
  - Dezinfekce místa vpichu 60 s před odběrem
  - Dezinfekce membrány víčka hemokultivační lahvičky

ULOŽENÍ A TRANSPORT

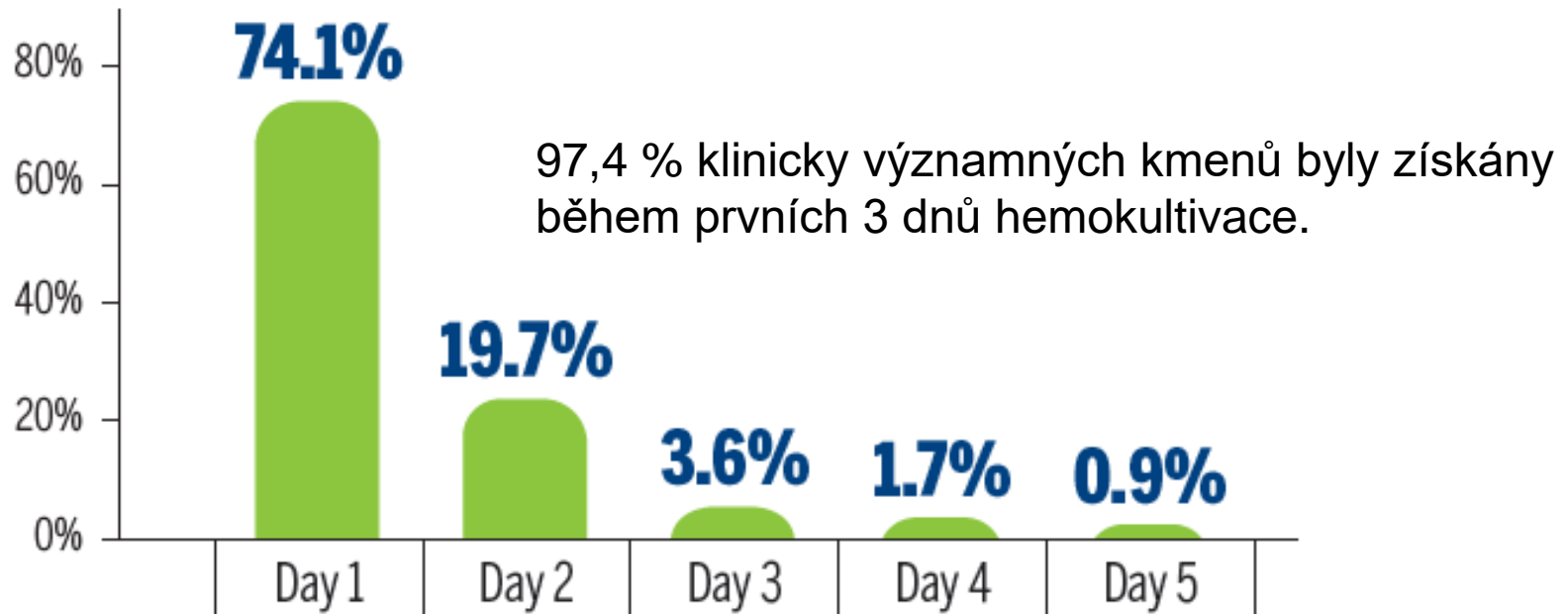
- Transport naočkovaných hemokultur pokud možno ihned (**do 2 hodin**) při pokojové teplotě
- Při odloženém transportu (přes noc) se řídit podle pokynů výrobce hemokultivačního systému (větš. **pokojová teplota**)
- Doba skladování a transportu by neměla přesáhnout 16 hodin

ZPRACOVÁNÍ HEMOKULTUR NA MIKROBIOLOGICKÉ LABORATOŘI

- Na laboratoři jsou lahvičky vloženy do automatického hemokultivačního systému BACTEC, ve kterém probíhá kultivace do zaznamenání metabolické aktivity uvnitř lahvičky, maximálně však 5 dnů při teplotě 35 ± 1 °C.

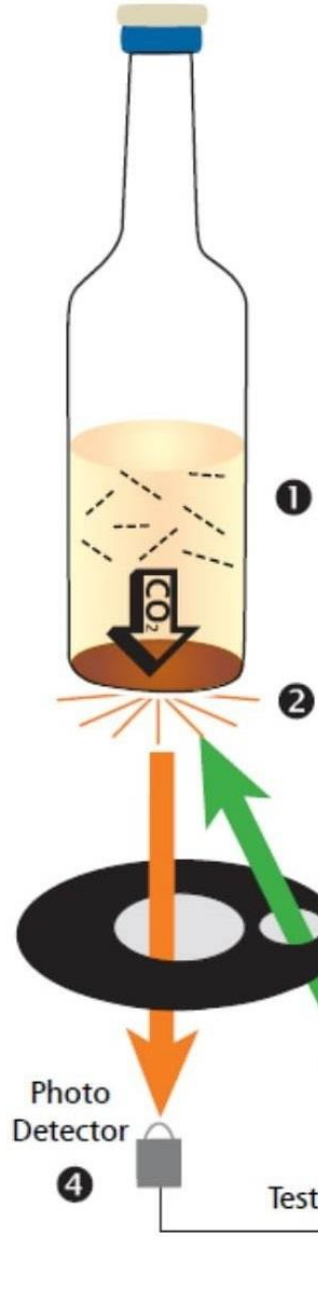

JAK DLOUHO KULTIVOVAT

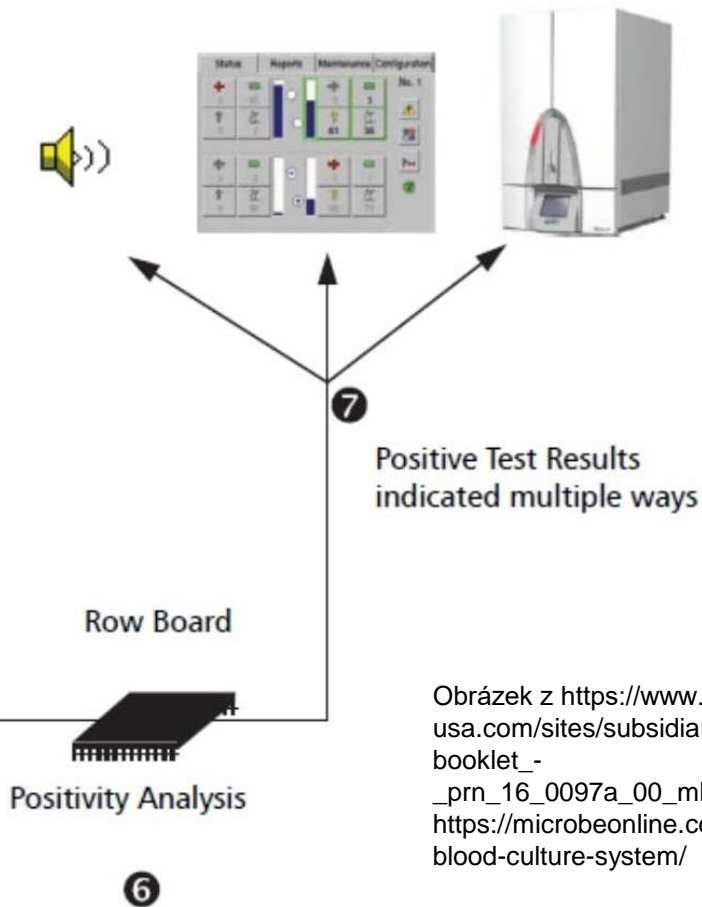

Adapted from Bourbeau PP, Foltzer M. Routine incubation of BACT/ALERT* FA and FN blood culture bottles for more than 3 days may not be necessary. J Clin Microbiol. 2005;43:2506-2509.

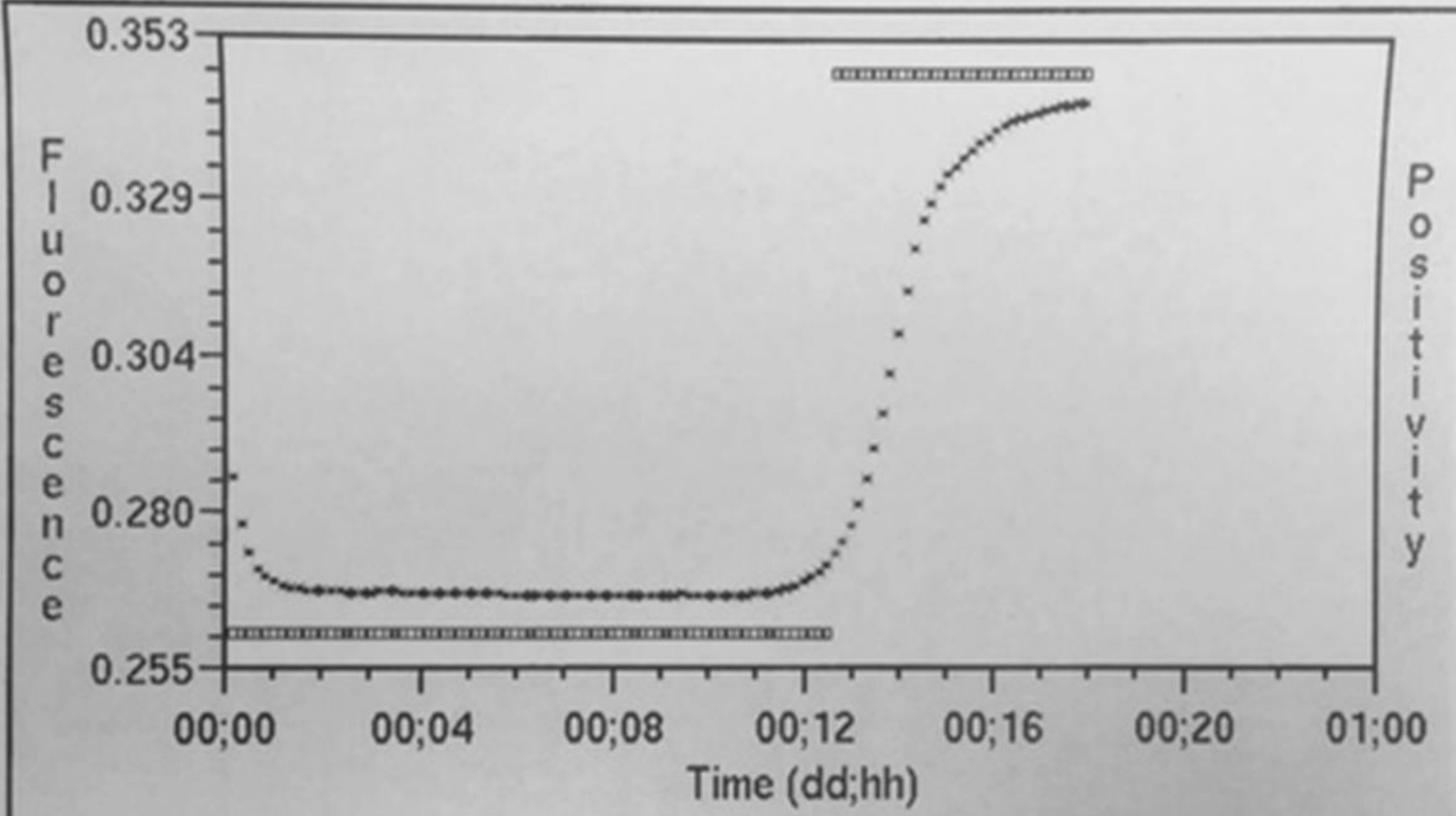
Senzor na dně lahvičky

Obrázek z https://www.biomerieux-usa.com/sites/subsidiary_us/files/blood_culture_booklet_-_prn_16_0097a_00_mk_approved13jul161.pdf
<https://microbeonline.com/bactec-automated-blood-culture-system/>

PRINCIP AUTOMATIZOVANÝCH HEMOKULTIVAČNÍCH SYSTÉMŮ

- Bakterie při množení produkují CO_2 , jehož koncentrace je měřena hemokultivačním automatem:
  - Na základě počáteční hladiny CO_2 zhodnocen růst mikrobů ještě před vložením do přístroje
  - Zvýšení produkce CO_2 oproti počátečnímu stavu
  - Rychlost změny hladiny CO_2

Positivity

Medium: **Aerobic Plus**

TTD: (dd;hh:mm):

Status: **Positive**

00 ; 12 : 40

SOP: **07/01/2017 04:04 p.m.**

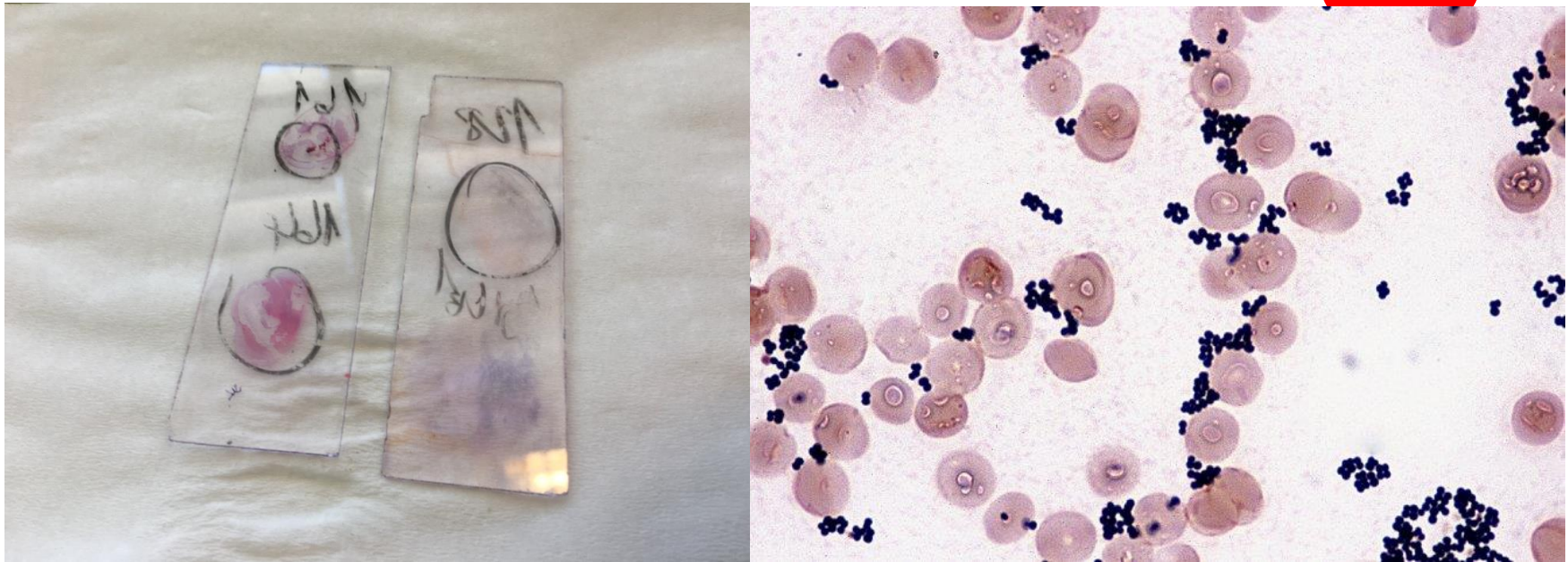

Print

Exit

ZPRACOVÁNÍ POZITIVNÍCH HEMOKULTUR NA MIKROBIOLOGICKÉ LABORATOŘI DEN 0

- Mikroskopický preparát dle Grama, identifikace přímo z hemokultury pomocí MALDI-TOF, výsledek se hlásí žadateli o vyšetření
- Inokulace na pevné kultivační půdy, nasazení testů pro orientační citlivost/rezistenci k antibiotikům

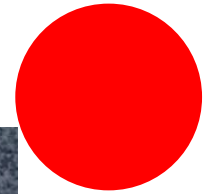

ZPRACOVÁNÍ POZITIVNÍCH HEMOKULTUR NA MIKROBIOLOGICKÉ LABORATOŘI DEN 1

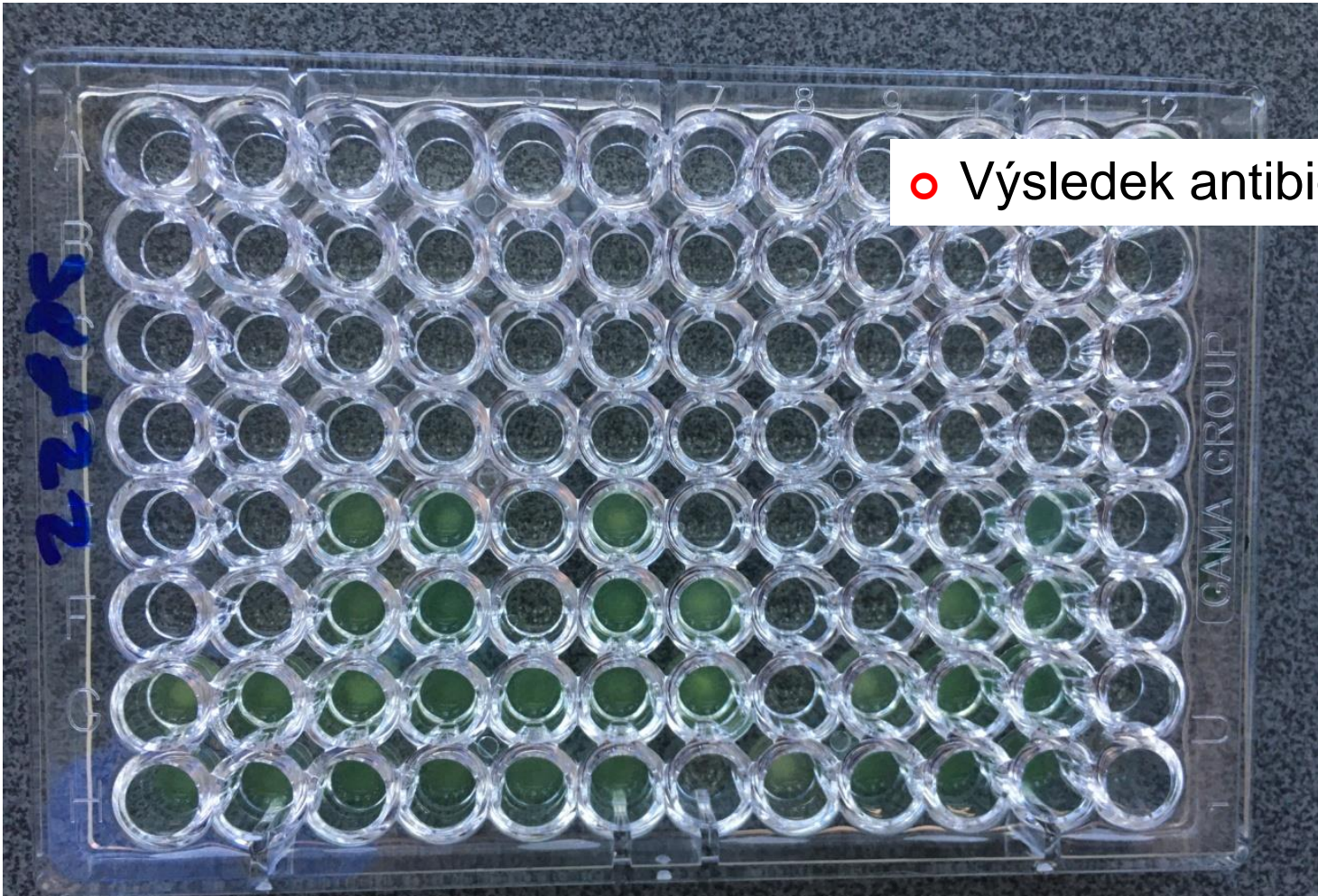

- Výsledek kultivace na pevných půdách, identifikace bakteriálního druhu, výsledek předběžného testování citlivosti k antibiotikům
- Nasazení testů pro citlivost/rezistenci k antibiotikům

ZPRACOVÁNÍ POZITIVNÍCH HEMOKULTUR NA MIKROBIOLOGICKÉ LABORATOŘI DEN 2

○ Výsledek antibiogramu

INTERPRETACE A SDĚLENÍ VÝSLEDKŮ

Pacient : ██████████ Odběr : 23.05.2013
Žadatel : 89301026 30MM Příjem : 23.05.2013
Lékař : MUDr. Mgr. Drahomíra Vrzalová (60476) Odeslání : 28.05.2013
Diagnóza: E102 DM závislý na inzulinu s ledvinovými Plátce : 111
Protokol: 8811/CCC/2013-1 (Konečný výsledek)
Materiál: Hemokultura
Komentář: 6:00 hod

Aerobní kultivace

Nález 1: *Escherichia coli*

Stanovení kvantitativní citlivosti (MIC v mg/l) na antibiotika:

ampicilin.....	0,500 C	ampicilin/sulbactam.....	0,500 C
cefuroxim.....	2,000 C	cefoxitin.....	2,000 C
gentamicin.....	0,500 C	kotrimoxazol.....	1,000 C
kolistin.....	1,000 C	ofloxacin.....	0,125 C
aztreonam.....	0,250 C	piperacilin.....	1,000 C
piperacilin/tazobactam....	1,000 C	cefotaxim.....	0,125 C
ceftazidim.....	0,125 C	cefepim.....	0,125 C
meropenem.....	0,250 C	ciprofloxacin.....	0,063 C
tigecyklin.....	0,500 C	tobramycin.....	2,000 C
amikacin.....	2,000 C		

Kódy MIC citlivosti:

C=citlivé na sérové hladiny dosažitelné při běžném dávkování,

R=rezistentní

DŮLEŽITÝ JE ČAS...

- Pacientům, kteří jsou bez adekvátní antibioterapie a progredují do septického šoku, se každou hodinu zvyšuje mortalita o 7,6 %!
- Kumar A, Roberts D, Wood KE, et al. **Duration of hypotension before initiation of effective antimicrobial therapy is the critical determinant of survival in human septic shock.** *Crit Care Med.* 2006;34(6):1589-1596.
- Proto je důležité vědět, jaká je prevalence bakteriálních druhů a jaká je jejich rezistence k antibiotikům ve Vaší nemocnici, na Vašem oddělení...
- Pomocí těchto znalostí se zvýší pravděpodobnost, že pacient dostane adekvátní iniciální antibioterapii hned od prvních příznaků sepse

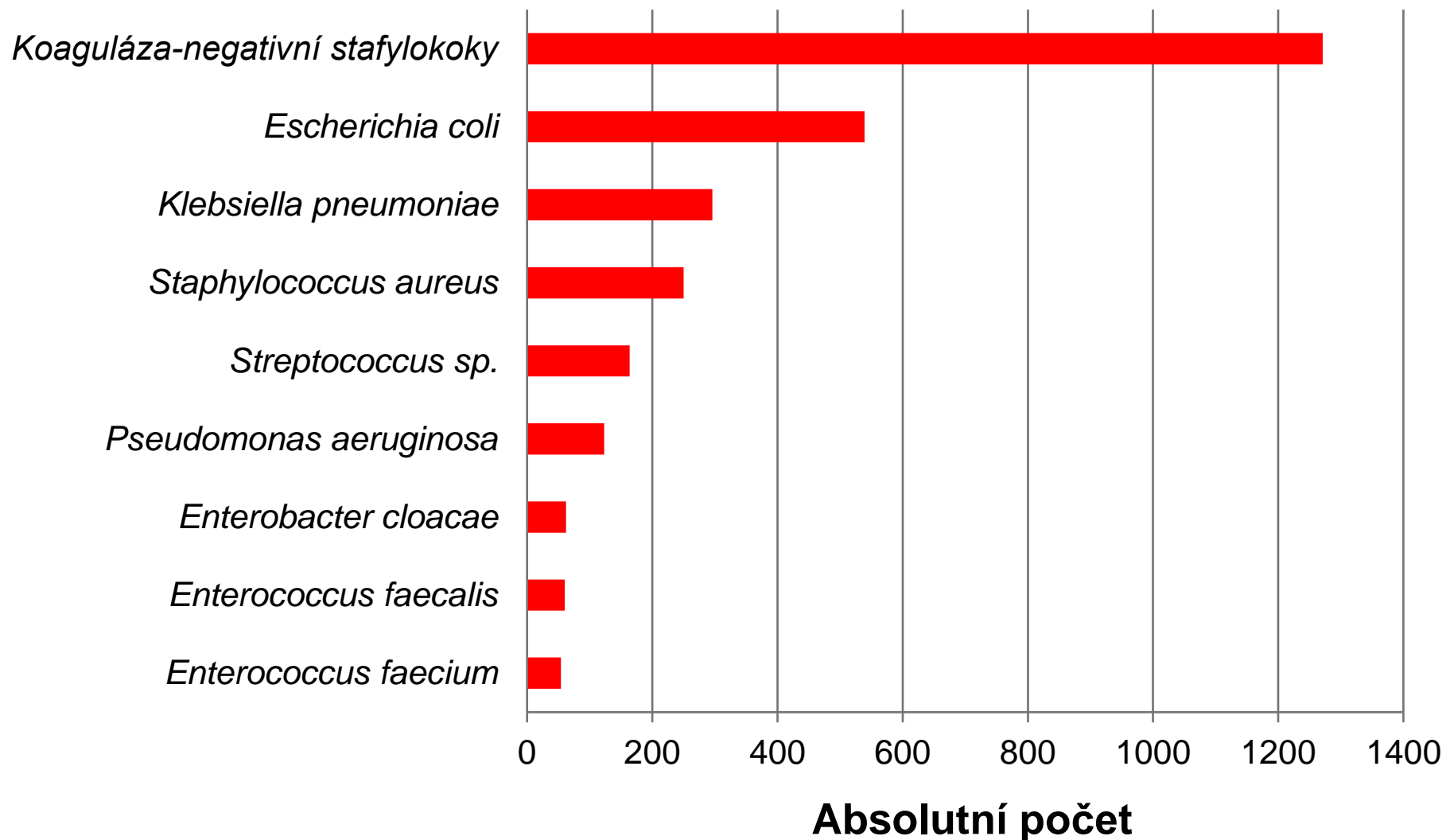
HEMOKULTURY VE FNOL

- Ročně je přijato cca 10 000 hemokultur a mezi 600 - 700 z nich je pozitivních (tj. 6 - 7 %)

POČET NEJČASTĚJŠÍCH BAKTERIÁLNÍCH DRUHŮ IZOLOVANÝCH Z HEMOKULTUR VE FNOL V LETECH 2015 – 2019

ZASTOUPENÍ BAKTERIÁLNÍCH DRUHŮ V HEMOKULTURÁCH VE FNOL V LETECH 2015 – 2019 PODLE VĚKU PACIENTŮ

Věková kategorie (roky)	0	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100
Celkový počet pozitivních hemokultur	164	119	65	98	145	267	544	895	710	331	62
KNS	56 %	42 %	51 %	35 %	42 %	43 %	44 %	36 %	31 %	20 %	34 %
ESCO	11 %	3 %	3 %	3 %	7 %	14 %	10 %	16 %	19 %	33 %	31 %
KLPN	6 %	7 %	2 %	1 %	5 %	7 %	11 %	9 %	10 %	11 %	9 %
STAU	9 %	2 %	5 %	4 %	10 %	7 %	8 %	7 %	7 %	9 %	3 %
STR	5 %	16 %	6 %	6 %	6 %	7 %	3 %	4 %	5 %	3 %	5 %
PSAE	1 %	6 %	5 %	3 %	6 %	3 %	4 %	3 %	3 %	5 %	5 %
ENCL	2 %	1 %	2 %	1 %	0 %	3 %	1 %	2 %	2 %	2 %	0 %
ENFCL	3 %	1 %	2 %	1 %	2 %	1 %	2 %	2 %	3 %	1 %	0 %
ENFCM	0 %	1 %	2 %	1 %	1 %	3 %	2 %	2 %	1 %	1 %	0 %
Ostatní	7 %	23 %	25 %	45 %	21 %	12 %	15 %	18 %	20 %	15 %	14 %

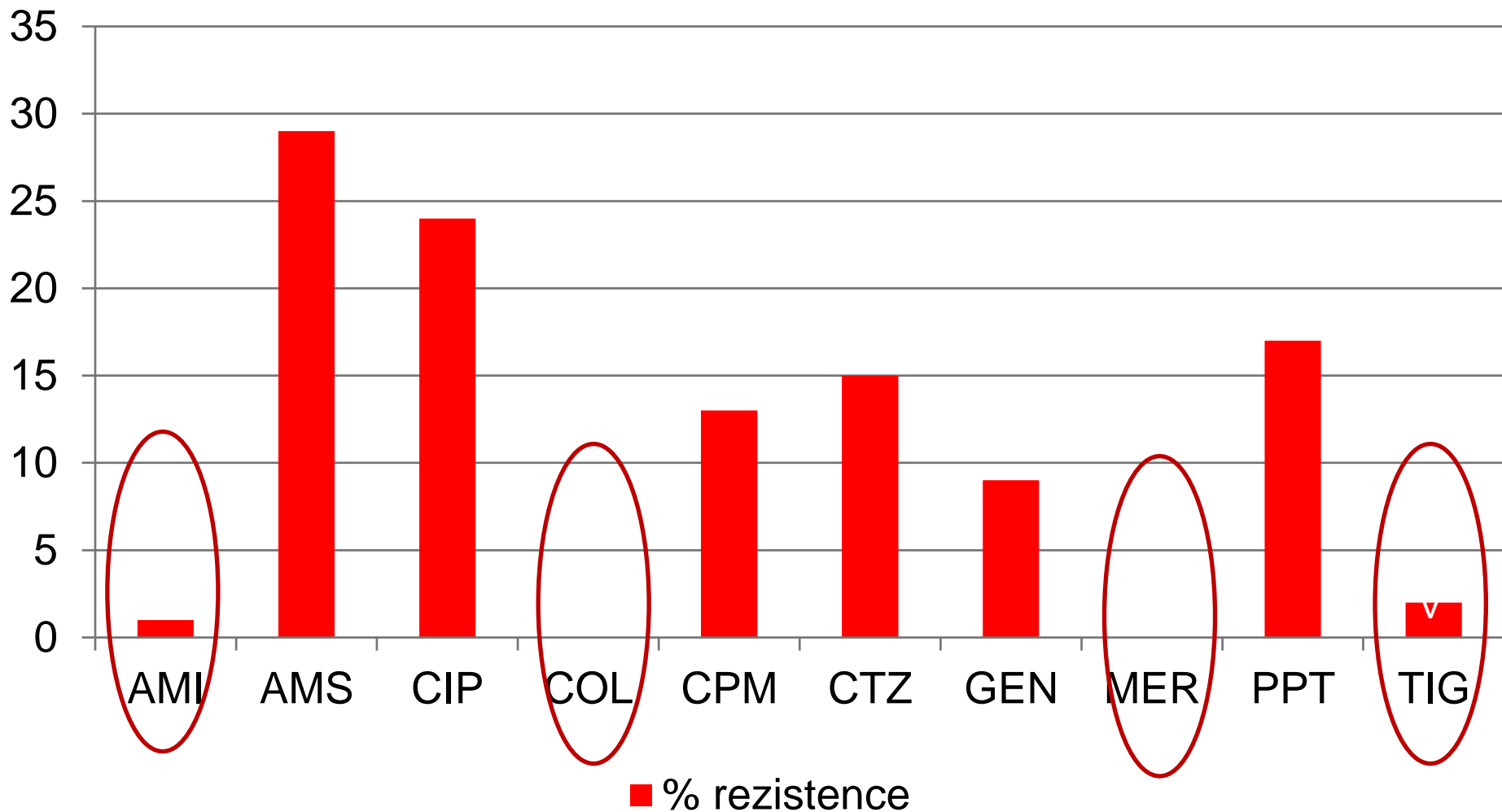
ZASTOUPENÍ BAKTERIÁLNÍCH DRUHŮ V HEMOKULTURÁCH VE FNOL V LETECH 2015 – 2019 PODLE KLINIK

Klinika FNOL	3. IK	1. CHIR	KARIM	IPCHO	URGENT	NOVO	DK	HOK
Celkový počet pozitivních hemokultur	353	209	250	269	218	137	189	665
KNS	23 %	37 %	54 %	45 %	23 %	58 %	45 %	52 %
ESCO	31 %	12 %	4 %	9 %	26 %	12 %	3 %	10 %
KLPN	8 %	12 %	9 %	11 %	5 %	6 %	5 %	7 %
STAU	16 %	10 %	3 %	3 %	9 %	10 %	3 %	5 %
STR	4 %	1 %	2 %	2 %	14 %	3 %	14 %	4 %
PSAE	3 %	3 %	2 %	3 %	2 %	0 %	5 %	6 %
ENCL	1 %	3 %	1 %	2 %	1 %	2 %	2 %	2 %
ENFCL	1 %	1 %	1 %	3 %	1 %	3 %	1 %	1 %
ENFCM	1 %	1 %	5 %	2 %	0 %	0 %	1 %	2 %
Ostatní	14 %	19 %	20 %	20 %	19 %	7 %	22 %	11 %

ZASTOUPENÍ BAKTERIÁLNÍCH DRUHŮ V HEMOKULTURÁCH VE FNOL V LETECH 2015 – 2019 PODLE DIAGNÓZ

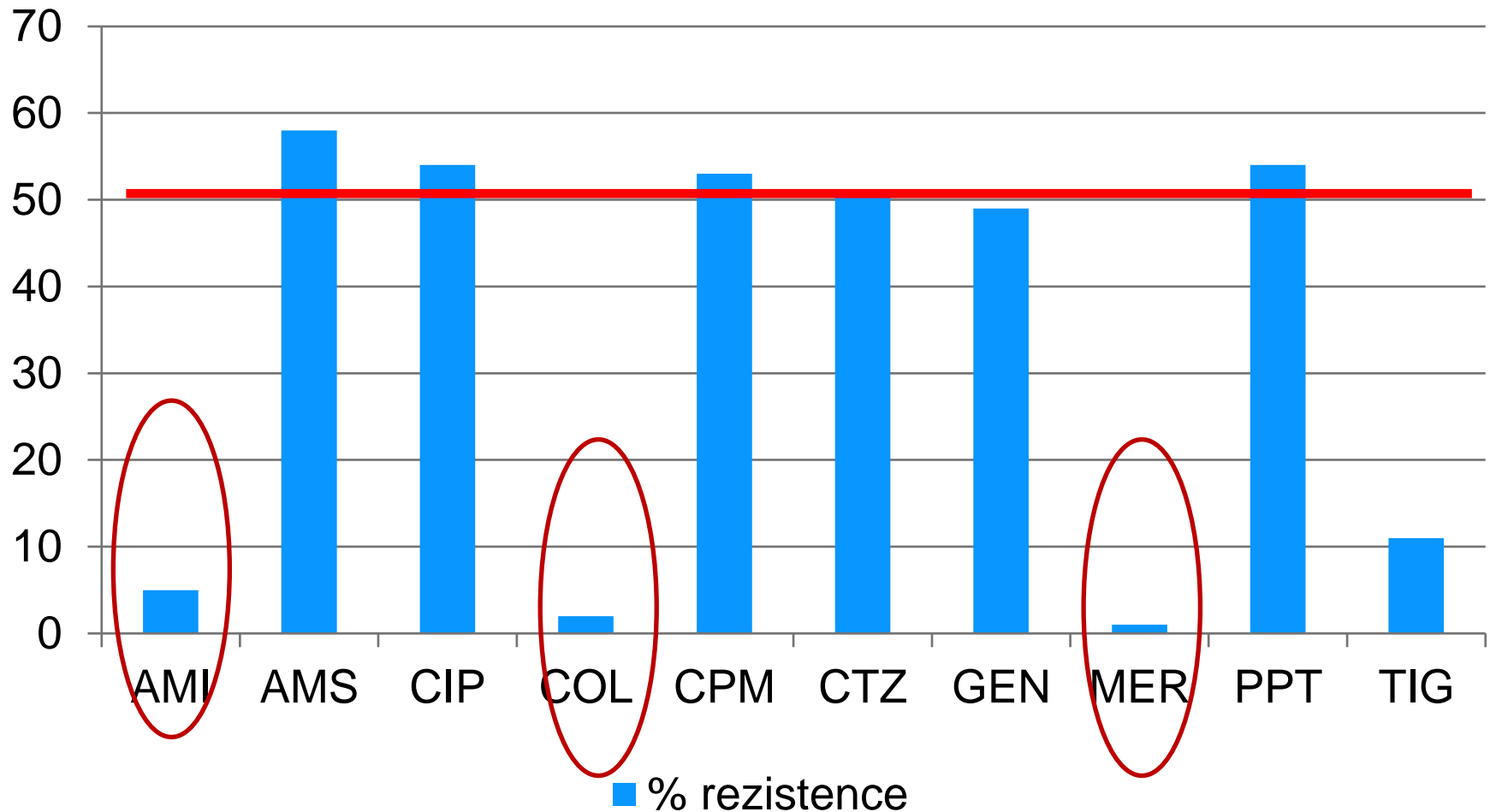
Skupina diagnóz	Nemoci dýchací soustavy	Nemoci kůže a podkoží	Nemoci močové a pohlavní soustavy	Nemoci oběhové soustavy	Nemoci trávicí soustavy	Novotvary
Celkový počet pozitivních hemokultur	238	20	178	407	380	1145
KNS	50 %	25 %	17 %	40 %	29 %	43 %
ESCO	8 %	5 %	42 %	14 %	20 %	13 %
KLPN	11 %	0 %	13 %	6 %	12 %	9 %
STAU	3 %	15 %	5 %	9 %	5 %	6 %
STR	5 %	20 %	2 %	6 %	2 %	4 %
PSAE	3 %	5 %	3 %	3 %	3 %	5 %
ENCL	0 %	0 %	2 %	1 %	3 %	2 %
ENFCL	2 %	5 %	1 %	2 %	3 %	1 %
ENFCM	4 %	0 %	1 %	1 %	2 %	2 %
Ostatní	14 %	25 %	14 %	18 %	22 %	16 %

Průměrná rezistence kmenů *Escherichia coli* izolovaných z hemokultur ve FNOL v období 2015 - 2019

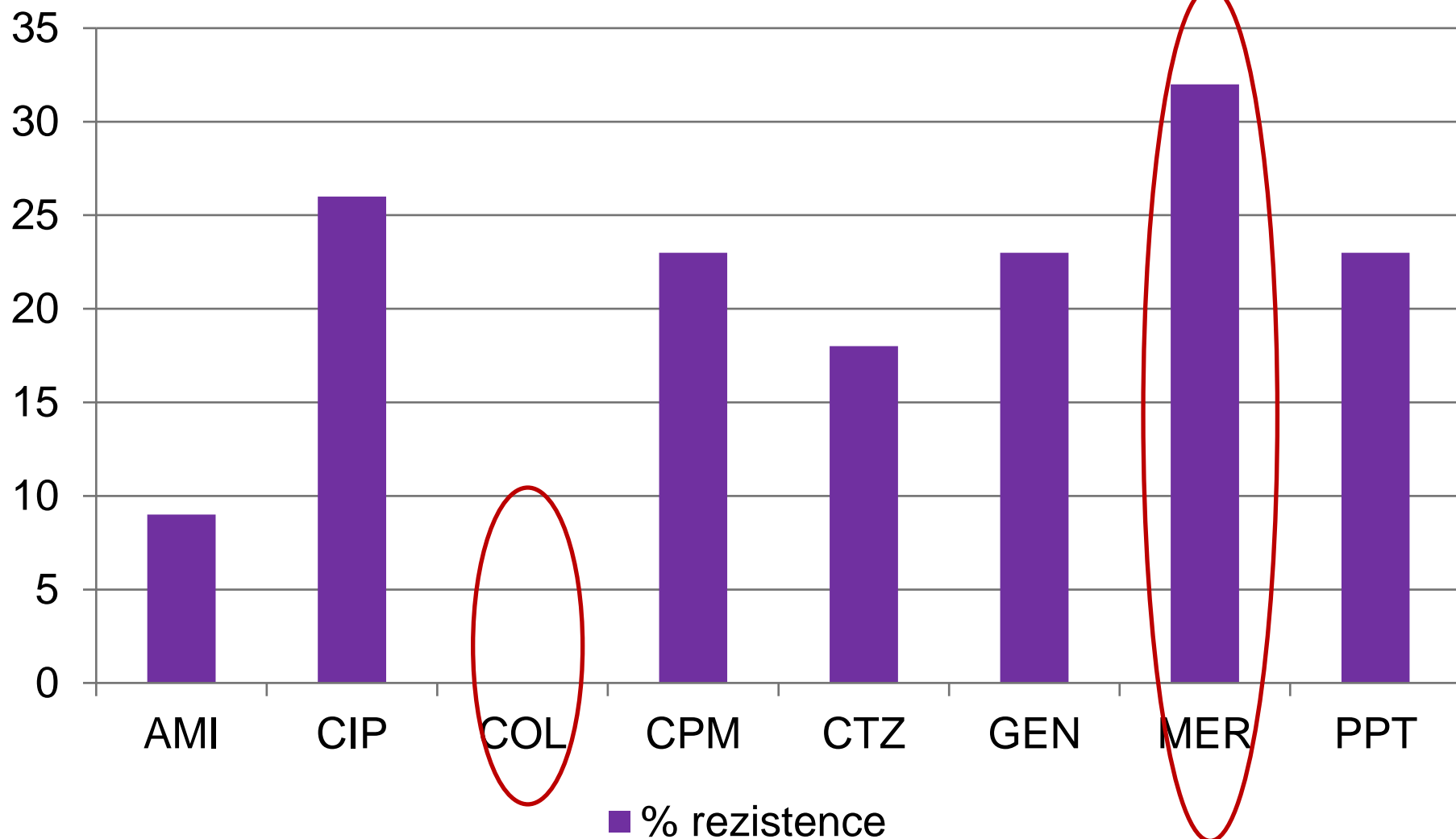

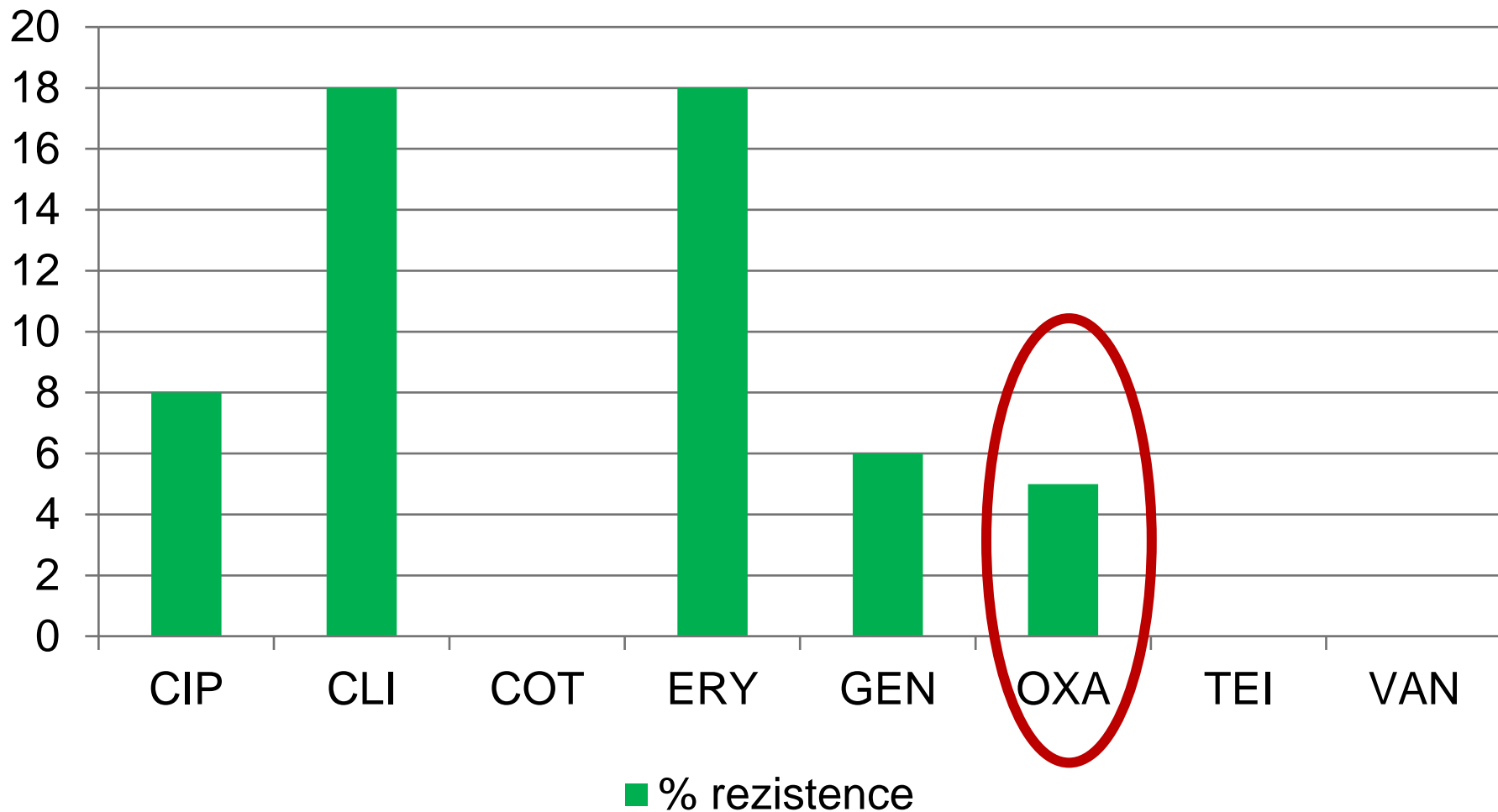
Průměrná rezistence kmenů *Klebsiella pneumoniae* izolovaných z hemokultur ve FNOL v období 2015 - 2019

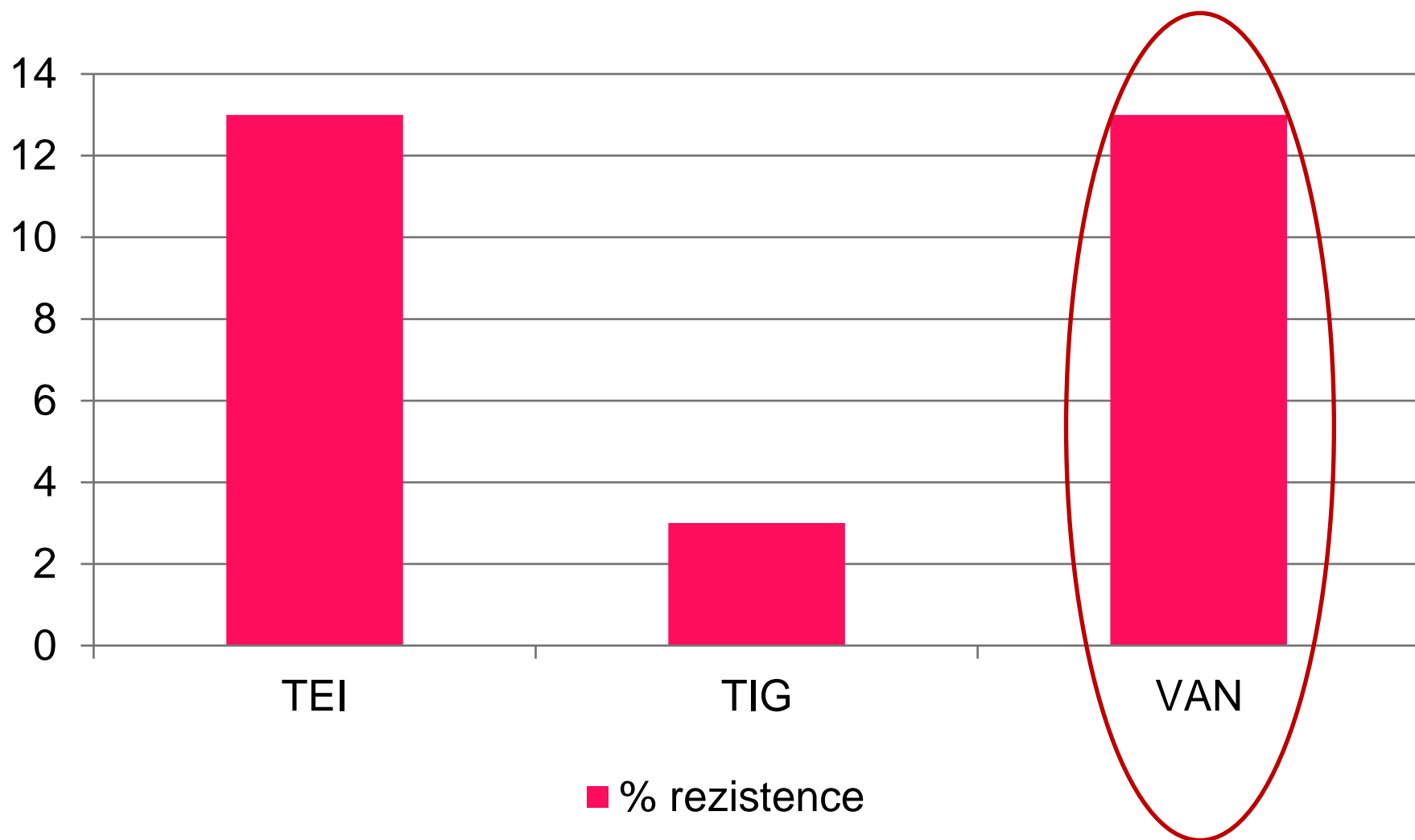
Průměrná rezistence kmenů *Pseudomonas aeruginosa* izolovaných z hemokultur ve FNOL v období 2015 - 2019

Průměrná rezistence kmenů *Staphylococcus aureus* izolovaných z hemokultur ve FNOL v období 2015 - 2019

Průměrná rezistence kmenů *Enterococcus faecium* izolovaných z hemokultur ve FNOL v období 2015 - 2019

DĚKUJI ZA POZORNOST...

MENTE
ET CORDE

Facultas Medicinae
Universitas Palackiana
Olomucensis